

Munka a Tisza felett

Szinte az egész város forgalmát megbolygatta a régi szegedi Tisza-híd lezárása, terelőutakon, újabb egyirányú utcákon haladnak a járművek, de ezt most egy időre meg kell szokni. Nagy munka kezdődött meg néhány nappal ezelőtt a víz fölött, nehézállványzat építésével indul a híd fölüjtése. Biztonsági övekkel kötik ki magukat a magasban dolgozó sisakos szerelők, de a biztonság okáért mentőcsónak is örkődik a vizen munkaidő alatt. Képeink az itt dolgozók munkájáról készülték.

Bérek és érdemek

Amikor a bérekről beszélünk, mindenki fölöttel egy pillanatra: **Hogy is van ez?** Mennyit fizetnek és mennyit kaphatunk? Sokan önmaguknak is fölteszik a kérdést — természetesen józan megfontolások alapján — mit és mennyit kell egy bizonyos jövedelemért adnunk, teljesíteniük. Az újságíró nem tud ebbe érdemben beleszólni, tanácsokat sem tőle várnak a szakemberek. Annyit viszont mindenki tud, érez, tapasztalt és tapasztal, hogy a bérszabályzás állandóan változó. Manapság azt mondják legtöbbször, hogy a jelenlegi bérszabályzás megvalósításával minden eddignél nagyobb lehetőség nyílik a magasabb értékű, jobb produkciós honorálására. Mondják azt is, hogyha valaki nem hajlandó többet, jobbat tenni, akkor arra „ösztönzi”, hogy legjobbjá, ha miharabb fogja a kalapját, és új munkahelyet keres magának. Ez eddig rendben is volna, igaz is, mert a munkaadónak — munkáltatóknak — nem érdekük, hogy a lógósokat, a kényelmeskedő embereket pénzeljék.

*
 Más cégek vezetői arra esküsznek: a mostani körülmények között még mindig nem kapták meg azt a lehetőséget, hogy maguk döntsenek és szelektáljanak, differenciáljanak munkatársaik között. A bérszabályzás — sajnos — állandóan változott, talán még most sem nyugodott meg. Bár mindig hangsúlyozzák a szakemberek, hogy a béreket befolyásolni lehet a termelés hatékonyságát, a dolgozók érdekeltségét. Újból a létszámhiányt tartják kivezető útnak. Pedig ez aligha kedvez a munkafegyelm megszilárdításának. Ismerjük ezt a gyakorlatot: a cégek alacsony bérű, de valószínűleg fölsőleges embereket vesznek föl, akikre semmi szükségük, de velük a bérszínvonalat „szinten” tartják. Lehette még tovább folytatni ezeket a példákat, pro és kontra véleményeket. Mégis azt reméljük, hogy

a közelmúltban megjelent bérszabályzati irányelvek hozzájárulnak a korábbinál ösztönzőbb és egyszerűbb, igazságosabb vállalati bérlétre. A kialakításához. Az sem vitás, hogy e bérlétreknek meg kell teremteni az anyagi föltételeit is. Megteremteni, de hogyan? E kiadásokban nem lehet a „központra” számítani. Mint ahogy korábban mindenki erre apellált.

Sokat beszélünk arról, hogy a gazdasági hatékonyság növelésének fontos értékmérője a költségérzékenység. E területen gyakran hullámvázakat érzünk. Hol az anyag, hol a készlet, hol a bér, hol más költségek kerülnek előtérbe. Ma már aligha kell vitatnunk, hogy e megkülönböztetett tételeket „egybefoglalva” kell vizsgálnunk. Azt mondják a szakemberek, hogy a bérlétrek „kemény költség”, míg az összes többi költség „puha”. A Figyelő február 3. számában dr. Berényi József „A bérszabályzás paradoxona” című cikkében arról ír: ennek az a következménye, hogy míg a bérlétrek kivül minden költség egymással való helyettesítése többé-kevésbé közömbös a vállalat számára, addig elemi érdeke fűződik ahhoz (mármint a termelő cégnek), hogy bérlétreket helyettesítsen mással.

Az újságíró ne akarjon szakember lenni, de neki is fölvetünk éppúgy, mint mindenki másnak, hogy a mai bérszabályzókkal — a szak szervezetek által évtizedeken át oly keményen védett munkaszerződéseket is figyelmebe véve — talán „kijátszanak” néhány, korábban túlmunkával megoldott dolgot. Az utóbbi időben a televízió, a rádió, a napilapok gyakran fölhozják követendő példának a vállalati gazdasági munkaközösségeket, mint olyan szervezeteket, amelyek elnyősesek gazdasági, termelési tevékenységükben.

Mindezek azonban „bújócskát” jelentenek, mert — az előbb említett cikk szerinti is — a vállalati gazdasági munkaközösségek léte,

gyakorlata azt mutatja, hogy alkatrészek vagy más termékek gyártása gazdasági munkaközösségekkel olcsóbb, mint ha más vállalat készíti el a terméket. Ez valójában azt igazolja, hogy az idegen cégekkel történő együttműködés — bérmegtakarítás miatt — sokkal több bért jelent a nemzetgazdaságnak, mint az, amikor a vállalat bekebelezte magát, esetleg valamivel magasabb javadalmazással, teremtenék meg a szükséges alkatrészeket vagy termékeket.

*
 Meglepő, mily egyszerűen fejezte ki magát az egyik textilipari vállalatunk művezetője, amikor megkérdezték tőle: jó-e a megszerzett gazdasági munkaközösség? „Tetszett a dolog, mert korábban csak túlórával tudtam kiegészíteni munkatársaim fizetését.” Jó vagy rossz ez a megoldás? Cso-da tudja! Egy bizonyos vállalati gazdasági munkaközösségek esetén 'nözvetlen nyereségelvonásra nincs mód, az alacsonyabb alvállalkozói költség révén a vállalat nyeresége növekszik. De nem is itt van a „kutya elásva”. Ha az adott vállalat — amely saját gazdasági munkaközösséggel operál — csak arra használja föl a csoportokat, hogy belső termelési föladatait növelje, javítsa, akkor valóban el-lentmondást láthatunk. Hisz korábban e termelési növekedést, többlettermelést saját alkalmazottaival is megoldhatta úgy, hogy őket túlórára kérte föl.

*
 Bárhogy is csúszjuk-csavarjuk ezt a bérügyet, e jövedelmeket és érdemeket, csak arra a következtetésre juthatunk, hogy akár kevesebbet, akár többet annak tudunk fizetni, aki a „hivatalos” munkaidejében produkálta önmagát akár többre, akár kevesebbre. Ma már mindenki tudja, hogy vannak „puha” és „kemény” bérek, de hát végül is a kiáramló pénzüsség mindig is egyformán viselkedett és viselkedik ma is: vásárló-erő.

Gazdag István

Mire vállalkozhat a bérlőközösség? Munkamegosztás a házkezelésben

Az ország lakásállományának egyötöde tanácsi beriaas. Szegeden nagyobb az arany, egyharmados. A szegedi IKV kezeltében levő 22 ezer bérlakás ügyeinek intézése 352 házfelügyelőre és 22 házkezelőre hárul. Gépies számítás azt mutatná ki, hogy egy házfelügyelőnek körülbelül 60 család otthonára kell figyelmét összpontosítania — ám a valóság rácafol az e-féle átlagolásra. A bérlakások képzeletbeli térképén sok a fenér folt, kinek több, kinek kevesebb a tennivalója, kinek könnyebben, kinek nehezebben gondozható házak jutottak munkaterületül.

Az azonban tény: a jelenlegi anyagi, személyi és technikai feltételek csak akkor teszik lehetővé a házkezelési színvonal javítását, ha új formák, új módszerek elterjesztésére szánják el magukat a vállalatok. Ehhez az elszánáshoz teremtette meg a jogszervi kereteket az EVM és a PM együttes irányelve az elmúlt év végén. Az irányelv szervezeti megoldásokat javasol a bérlőközösségek létrehozásához, működtetéséhez, melynek révén persze nem csupán az IKV-kra háruló terhek csökkennek, hanem maguk a bérlőközösségek is előnyösebb helyzetbe kerülnek. Ha ugyanis a bérlők a lakóház-

üzemeltetés és karbantartás feladatait, vagy azok egy részét magukra vállalják, akkor a lakbér arányos részével szabadon rendelkeznek, s a társadalmi ellenőrzés is hatásosabbá válik. Bérlőközösséget egy adott épület, épületrészlet, vagy valamilyen lakóház, vagy az ott lakók egy része is létrehozhat — az önkéntesség alapján. Az irányelv leszögezi: lehetőleg új, illetve felújított épületekben, s mindig a helyi szokásokból, igényekből kiindulva. A bérlőközösségek legegyszerűbb — s anyagi eszközökkel nem rendelkező — formája, ha tagjai csupán ellenőrzési feladatokat vállalnak.

Már anyagi érdekelttségük is van az üzemeltetési feladatokat ellátó közösségeknek: tagjai magukra vállalják a felelősséget a világitóberendezések ki-bekapcsolásáért, a közös helyiségek rendjéért, a takarítást, szemétyűjtést, járdasöprést, kertgondozást maguk vagy megbízottjaik végeztetik el. S mindezért az IKV a lakbér meghatározott részének elengedését fizeti.

A bérlőközösségek harmadik kategóriájában, a polgári jogi társaságban vagy gazdasági munkaközösségekben tevékenykedő tagok már karbantartási feladatokat is átvállalhatnak az IKV-tól — megelőző és hi-

balhárító munkájuk főleg a ház állagának megóvásá-ra, s a központi berendezésekre terjed ki. S ha a kezdeti tapasztalatok kedvezőek, olyan bérlőközösségek létrehozására is mód nyílik, amelyeknek a felújítások előkészítésére, megrendelésére, ellenőrzésére az IKV meghatározott összeget adna át.

Szegeden — az új lakberek megállapításával egy időben — megkezdődött a tervező munka. (Aint arról már hírt adtunk a *Sajka* utc, 3. szám alatti lakóház bérlői az első fecskék, s további bérlőközösségek is jelentkeztek már.) Kétségtelen, hogy alapos mérlegelés után kell dönteniük a lakóknak arról, kötnék-e társasági szerződést, s mely feladatokat ellátására állapodnak meg az IKV-val. A maguk lehetőségeinek, adottságainak ismeretében az ingatlankezelő munkatársaitól kérhetnek az érdeklődők az itt vázoltaknál bővebb felvilágosítást, a Petőfi Sándor sugárút 3. szám alatt. Az irányelvet egyébként az Építésügyi Értesítő 1982. október 21-i számában olvashatják el azok, akik a lakbér egy részének elengedése, vagy külön juttatás ellenében lakóházuk ügyes-bajos gondjaiból részt vállalnának.

P. K.

A Sárgán Gondok hétvégi házak körül Üdülőtársulat a Sárgán

Elnök hangulatos küldöttgyűlést tartottak szombaton délelőtt Szegeden, a ME-SZÖV székházban a Tömör-kény István Üdülőtársulat képviselőinek részvételével. A munkaszabályzatról is jól ismert szegedi Tiszapartszakasz, a Sárga üdülő-tulajdonosainak alakult társulat tagjai a tápié téli kikötőtől mintegy másfél kilométer hosszan a város felé üdülővel beépült hullámtérnek a szabad idő eltöltésére alkalmassá tételéről, az ott álló hétvégi házak használatának gondjairól, s az üdülőterület állapotáról, fejlesztéséről tárgyaltak a szombati összejövetelen.

Többek közt szó esett arról, hogy a terület rendezettsége általában kívánivalót hagy maga után. A telkek jó részén — az előírások ellenére — elkezdett, de évek óta félkészben álló épületek, engedély nélküli vityillók rontják az amúgy sem túl rózsás összképet.

Rendet kellene már tenni, ez derült ki abból a beszámolóból is, amelyet az üdülőtársulat intéző bizottságának elnöke, Molnár Imre terjesztett elő. A társulat több próbálkozása járt sikertelenül a félbehagyott építmények gazdánál, s ezek nyomán határozták el, hogy az idén hathatósabb eszközöket is igénybe vesznek a többség akaratának érvényesítésére.

Az 1970-es nagyárvíz óta többször is víz alá került a terület, s ez bizony nem csupán a kint töltött üdülő-

föld rövidített, hanem a hullámtéri utak állapotát is elég gyászossá tette. A tönkrement, később felfagyott úton 1976-ban végeztek utoljára kátyuzást. Azóta azonban — a társulat megállapítása szerint — tovább romlik a közlekedés helyzete. Ehhez tartozik az üdülőterület nyugalmát bolygató belső utak illetéktelen „átminősítése”, melyet többen is sérelmeztek.

Az üdülőtársulat küldöt-

teit foglalkoztak azzal a kérdéskörrel is, amely a város lakosságának a Sárga partszakasz használatát illeti. Egyebek közt elhatározták, hogy ivóvízkifolyót, létesítményt a nagyközönségnek a sárgai üdülőtulajdonosok. A hétvégi házak gondjairól, a tervezett útpítés-ről, a környezet tisztántartásáról, az együttélés irrott és íratlan szabályainak betartásáról is szóltak a küldöttgyűlés résztvevői.

Amatőrfilmszemle

A Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán egyetemifőiskolai amatőrfilmszemlét rendeztek március 18-19-én. Az első kellemes meglepetés: tíz éve nem érkezett ennyi film az ország „kamerás” egyetemi és főiskolai hallgatóitól, mint az idén — alig két nap alatt összesen negyven filmet vetítettek a szemlén. A második örömhír, hogy a tanárképző és tanítóképző főiskolák filmkészített hallgatói végre nagyobb számban fordultak abba az irányba — ami a legkézenfekvőbb számukra és egyben a lehető legstílusosabb is: a gyerekek, a leendő tanítványok világa felé...

Budapestről az ELTE Vizualis Műhelye, a műszaki egyetem és a Magyar Iparművészeti Főiskola Kamera filmköre, Egerből a Ho Si

Minh Tanárképző Főiskola, Győről az Apáczai Csere János Tanítóképző Főiskola, Miskolcra pedig a Nehézipari Műszaki Egyetem hallgatói küldték el alkotásaikat Szegedre, a háziggazdákat a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola és a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola szeptemberi tagozatának filmes fiataljai képviselték. Ami a színvonalát illeti: a mennyiségi növekedés ugyan fölül-múlta a minőségét, de a tartalmi sokszínűség, a szemle felmejeinek tematikai és koncepcionális változatossága az egyenetlen nivón túl azt a fölismerést sugallta, miszerint a hasonló rendezvények műhely-jellege a döntő: a fiatal amatőrfilmek szakmai fejlődését segítő tapasztalatszerzés, konzultációk, tanácsok és barátok — ez az a haszon, ami diakkal nem mérhető. Am ha már a hivatalos elismeréseknél tartunk: a legjobb amatőrfilmes kollektívák díját a Budapesti Műszaki Egyetem és a szegedi Juhász Gyula Tanárképző Főiskola együttese nyerte el. Arany díjat Nagy Zoltán (Eger) és Nagy Gyula (iparművészeti főiskola, Budapest), ezüstöt a Pap János—Tari János páros (ELTE), bronzot pedig Kocsis Tibor (Győr), és a Tóth Tamás—Kovács Ákos kettős kapott.

KGST-megbeszélés

Március 17-én és 18-án tartották Rigában a KGST rádiótechnikai és elektronikai ipari állandó bizottságának 45. ülését. Az ülésen részt vevő magyar küldöttséget Méhes Lajos ipari miniszter vezette. A bizottság munkájában részt vett a Jugoszláv Szövetségi Köztársaság delegációja.

Az ülésen megvitatták az egységes elektronikai alkatrész-bázis és a gyártásához szükséges technológiai célberendezések, félvezetők és különleges anyagok létrehozásáról szóló általános egyezmény végrehajtásának 1990-ig szóló feladatait is.

Az ülésen megvitatták az egységes elektronikai alkatrész-bázis és a gyártásához szükséges technológiai célberendezések, félvezetők és különleges anyagok létrehozásáról szóló általános egyezmény végrehajtásának 1990-ig szóló feladatait is.